

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Reginam: quia tot inter titulorum fulgores ipsa sibi seposuit ancillae vocabulum. Oliva l. 4. Strom. §. Multiplicabo semen tuum.

Pater tuus; & ego, dolentes &c. Luc. 2. Christum pepererat; Angelus ad eam venerat, & dixerat ei: *ecce concipies in utero &c.* Luc. 1. 31. Meruerat parere Filium altissimi; & erat humillima. Nec se marito, nec in ordine nominis, praeferebat, ut diceret; ego, & pater tuus; sed *pater tuus*, inquit, *& ego*. Non attendit sui uteri dignitatem, sed attendit ordinem conjugalem: non enim humilis Christus matrem suam superbire docuisset. S. August. de divers. parte altera l. 63. in Nat. Chr.

Et tuam ipsius animam. Luc. 2. Humilitatem agnosce Mariae; quae non velut Mundi Regina, & aeterni Regis Mater; sed ut discipula accipit verba senis: non stomachans verbum, non dedignans auditum; aequanimiter laeta, & tristitia, recipit &c. Simon Casl. l. 2. de gest. Chr. c. 21.

Nuptiae factae sunt, & erat Mater Jesu ibi. Joan. 2. 1. Magnum, & cunctis S. Ecclesiae spectandum ordinibus humilitatis exemplum; quod Mater Jesu non aspernata est, carnali interesse celebrati nuptiarum. Rupertus l. 2. in Joan.

Petrus & Andreas, & Jacobus, & Joannes-hi omnes perseverabant unanimiter cum mulieribus, & Maria Matre Jesu. Acton. 1. Itane mulierum sese ultimam exhibebat, ut novissima omnium poneretur? Merito facta est omnium Domina, quae se omnium exhibebat ancillam. S. Bernardus de B. V. Apostolos sic honorabat; ut primarii Scriptores dicant; eam à S. Luca petisse obnixè; ut in catalogo eorum, qui expectabant Spiritum S. non principe, sed novissimo, loco post Sacerdotes se collocaret. Nierenbergius de am. erga B. V. c. 9.

Miscellanea.

Accessit ad eum mulier &c. Matth. 26. 7. Joannes verò l. 2. 3. *Maria accepit libram unguenti.* Toletus hic: Matthaeus nomen tacet; quia caput unxit; Joannes nominat Mariam; quia pedes. Qui Mariam nominat, humilitatem indicat: neque enim Maria sine humilitate stare potest; cum virtus humilitatis à Maria planè sit inseparabilis. Joan. Damasc. orat. de dormit. Mariae: Maria unxit pedes Jesu; quia in Maria humilitatem in honore habet. Paoletti l. 3. in Purif. B. V.

Si non potes Virginitatem humilis; imitare humilitatem Virginis. S. Bernardus hom. 1. sup. Missus est.

I.

Imagines B. Virginis.

Cum S. Hyacinthus, Tartaris subito in templum irruentibus, ipse asportato secum Venerabili, fugeret, inclamavit statua quadam B. Virginis: sic ergo inimicorum meorum op-

probriis me committes? age, me cum Filio me alio transporta. At ille gravitatem statuae, utpote magna, & ex alabastro confecta, causabatur. Sed adjecit imago; ut sese confidenter assumeret: futuros pares oneri humeros. Accipit; sensitque valde levem. Jamque pervenerat ad Boristhenem fluvium; nec pons, nec navicula, comparebat. Itaque factò signo crucis, sublatà chlamyde, sicò illum trajecit vestigiò; quod etiamnum visitur. Ribadeneira 16. Augusti in ejus vita.

Imitatio.

Si tanquam bonus, & devotus filius eam in omnibus pro posse studueris imitari; tunc procul dubio te sibi, tanquam Matri, veraciter exhibebis: & ipsa te, tanquam filium suum veraciter adjuvabit; & quae dignè ab ea petieris, tibi dabit. S. Bonaventura Stim. div. am. c. 7.

Sit vobis, tanquam in imagine, descripta virginitas, vitaeque B. Mariae: de qua, velut speculò, refulget species castitatis, & forma virtutis. Hinc sumatis licet exempla vivendi; ubi tanquam in exemplari, magisteria expressa prohibitis: quid corrigere, quid effugere, debeatis, ostendunt. Primus discendi ardor, nobilitas est magistri. Quid nobilius Dei Matre? S. Ambrosius l. 2. de Virginibus.

Mariae magis placet imitator devotus, quam laudator otiosus. S. Ildephonsus f. 1. de Assumpt. Virg.

Incarnatio Christi Mariam respiciens.

§. I.

Figurae.

Lignum vitae in medio paradisi. Gen. 2. 9. O verè lignum vitae! quod solum fuit dignum portare fructum salutis. S. Bernardus l. 2. in adv. Dom.

Moria. Gen. 22. 2. est B. Virgo: in cujus utero templum, id est, Humanitas Christi est aedificata. Cornelius hic.

Facies candelabrum ductile ex auro mundissimo. Ex. 35. 31. O aureum item candelabrum! ignem recipe divinitatis; ut per te ille luceat Mundo; unaque nequitiarum nostrarum tenebras dissipet. Ecclesia Graeca in profesto B. V. annunt.

Rubus incombustus. seu ignis in rubo, est Deus in B. Virgine conceptus, & natus, illa ejus virginitate. Ita Theodoretus, Rupertus, S. Bernardus f. de B. Maria. Ut frutex incendit ignem, & non crematur: itidem etiam virgo, & lumen parit, & non corrumpitur. Hinc tota Ecclesia: rubum, quem viderat Moyses, incombustum. Gregor. Nys. orat. de Nat. Chr.

Et ipse tanquam sponsus &c. Pl. 18. 6. Et ipse procedens de utero Virginali: ubi Deus naturae humanae, tanquam sponsus sponsae, copulatus est, S. August. hic.

Stil.

Stillantia super terram. Pl. 71. 6. Quæ est illa terra, nisi Matris Domini caro Virginea? *Rorate caeli &c. Aperiat terra &c.* De hac terra veritas est orta. Richardus à S. Viçt. annot. hic.

Sapientia edificavit sibi domum. Prov. 9. 1. Sapientia Dei de sinu Patris ad nos veniens edificavit sibi domum, ipsam scilicet Matrem suam Virginem Mariam; in qua septem columnas excidit. Quid est, in eam septem columnas excidere? nisi ipsam dignum sibi habitaculum fide, & operibus, præparare. Nimirum ternarius numerus ad fidem, propter Sanctam Trinitatem; quaternarius pertinet ad mores, propter quatuor principales virtutes. S. Bernardus in Serm. parvis f. 9.

Lectulus Salomonis. Cant. 3. id est, verè pacifici, virgo dicitur; in qua Dei Filius requievit velut in lectulo. Richardus à S. Laur. l. 10. Lectulus, est uterus B. Virginis; in quo Sponsus beatissimam copulam celebravit, quæ humanæ naturæ dignatus est copulari. *Lectulus* autem dicitur, non lectus; propter humilitatem. Hugo Card. in Cant. 1.

Ferculum fecit sibi Rex Salomon. Cant. 3. 9. B. Virginis uterus, & sinus, fuit ferculum augustissimum, baiulans Verbum incarnatum; adeoque mediâ charitate constratum propter filias Jerusalem. Quia Christus, qui est ipsa charitas, maximam gratiam, & charitatem B. Virgini aspiravit: ut ipsa filiabus Jerusalem, id est, animabus devotis, ad illam in quavis difficultate recurrentibus, opem ferret. Cornelius hic.

Egredimini filie Sion &c. Cant. 3. 11. Mater Christi B. Maria esse creditur; quæ coronavit eum diademate: quia humanitatem nostram ex ea assumpsit. S. Gregor. hic.

Ecce Virgo concipiet. Il. 7. 14. Hebr. est *Haalua*: Septuag. illa *Virgo rara*, & unica illa *Phœnix Mendli.* apud Cornelium hic.

Ecce Dominus ascendet super nubem levem &c. Il. 19. 1. Verè levem: quia conjugii onera nescivit. Verè levem; quæ levavit hunc Mundum de gravi fenore peccatorum. Levis erat: quia remissionem peccatorum utero gestabat. S. Ambrosius lib. de inst. Virg. c. 9.

Ascendit Dominus super nubem levem, corpus scilicet Virginis Mariæ; quod nullò humani seminis pondere prægravatum est. S. Hieron. hic.

Deus ab austro veniet. Habac. 3. 3. Septuag. *Deus de Theman veniet, & sanctus de monte umbroso, & condensus.* Per montem hunc Theophylactus, & Euthymius, accipiunt B. Virginem; quæ, quasi mons virtutum, cæteris Sanctis excelsior, obumbratione Spiritus S. concepit, juxta Gabrielis promissum: *virtus altissimi obumbrabit tibi.* Cornelius hic.

In hoc conflatorio (uteri virginalis) conflatum est aurum, & decoctum ad purum; natura humana purgata, & ab omni labe purgata, verbo unita, & in unam personam conjuncta. In hoc conflatorio, & ex hujusmodi auro, formatus est annulus, lapis pretiosus; & in eo im-

posita est forma summi Regis; & imago impressa, & plenè expressa. Aurum optimum, Caro Christi; lapis pretiosus, anima Christi; figura, & imago, Patris, Divinitas Christi. Qui cum sit *splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus*; Hebr. 1. 3. nihilominus tamen humanitati nostræ est unitus: ut ex duabus naturis, tribusque substantiis, esset quasi in unum annulum junctus Mediator Dei, & hominum. Homo Christus Jesus; & feret dexteram Excelsi ornatus.

Si quis in nobis factus filius prodigus, qui dudum mortuus est, & jam revixit; date hunc annulum in manu ejus. Richardus à S. Viçt. annot. in Pl. 71.

Sol. Lem: *Ornat* (scilicet cælum) *non ornat.* *Abiit in montana cum festinatione.* Luc. 1. 39. Omnis Sanctorum beatitudo de glorioso Virginis utero processit. V. Beda in Luc. 1.

§. II.

Uteri Virginei laudes.

Quoniam tu es, qui extraxiste me de ventre &c. Pl. 21. 9. Christus ex materno utero progrediens Patrem suum alloquitur. Tertullianus legit: *avulsisti.* Et subdit: quid avellitur? nisi quod hæret. Unde collige; quàm delectabile habitaculum purissimum Virginis uterus Christo fuerit. Incert. Auth.

Dominus tecum. Luc. 1. 28. Quòd si sol, cum creatura limitata sit; & finita; supra terram tantâ celeritate currens, eam tamen ita fertilem reddit; foris quidem fructibus ornata, intus verò pretiosis metallis gravidam: quænam, & quanta, in purissima Virgine sol ille infinita potentia operatur; non celeriter currens, sed in ea manens. Diez conc. 2. de Incarnat.

In quo nondum quisquam positus fuerat. Joan. 19. 41. In horto monumentum novum pro homine novo; ut sepultura Incarnationi conveniat. Nam, dum incarnaretur, positus est in utero virginali, ubi nondum quisquam positus fuerat, neque ponendus erat. Sim. Casl. l. 13. hic.

Vas electionis &c. Act. 9. 15. Siquidem Paulus vas electionis cognominatus est, quòd augustum Christi nomen portaverit, ac ubique terrarum ipsum prædicaverit: quale vas Dei Mater; non quæ velut aurea urna in se manna complexa sit; sed quæ celestem illum Panem; alimenti causâ, atque roboris, Fidelibus concessum; uterò suò gestaverit. S. Basilus Seluec. orat. de S. Dei genitr. & Incarnat. &c.

Salve concha; quæ viva manens de intemperate sanguine tuo, rubrum & instar purpuræ lucens Paludamentum pro rerum omnium Rege tinxisti; & simul per illud nuditatem Adami operuisti. S. Joan. Damasc. Ex Men. ode 6. de B. V.

Cum me totum Deus transformare vellet in Deum, totum se tibi univit, ô Maria; sicque incomprehensum, & novum, omnibus repræ-

sen-

sentatur mysterium. Tu pariendo Virgo incorrupta perseveras; & ex te Caro cernitur Deus. S. Sophronius.

O uterum! in quo confectus est nostræ libertatis libellus. O ventrem! in quo adversus mortem fabricata sunt arma. O templum! in quo Deus ipse factus est Sacerdos secundum Ordinem Melchisedech. S. Proclus or. 1. in laud. Dei genitr.

Hortus deliciarum nobis sacratissimus tuus uterus, ô Maria! quia ex eo multiplices gaudii flores colligimus, quoties mente recolimus, quam magna multitudo dulcedinis toti orbi inde refulsit. Verè paradifus Dei tu es; quia lignum vitæ inde protulisti S. Bernardus Deprec. ad glor. V. Mariam.

Esto paratus, ô divinæ munditiæ liber! quippe tibi S. Spiritus digito inscribitur sapientia divina; sed incarnata: quæ insipientiæ meæ pravaricationem è medio tollat. Ecclesia Græca in profesto B. V. Annunt.

Ave magnifica aula, & splendidum Palatium Imperatoris æterni. Blosius p. 2. parad. an.

§. III.

In utero Virginis factus est Deus mitior.

Apparuit Dominus in flamma ignis de mediobubi. Ex. 3. 2. Ignis hic immoxius. Non sic Ex. 19. 14. *Totus mons Sinai fumabat &c.* Cur in rubo apparet Deus mansuetus, benignus, & pacificus? in Sinai terribilis, toans, & bellicosus? Quia in rubo erat velut in conspectu matris: nam rubus illius signum, ex Ecclesiæ mente. In monte Sinai nec in umbra adfuit Maria, de Castillo de vestib. Aaron. Illat. 274.

De quo natus est Jesus, qui vocatur Christus. Math. 1. 16. Salvator priusquam in utero Virginis incarnaretur, nunquam Christus appellatus fuit. De eo autem, mox ut natus est, Matthæus dicit: *de quo natus est &c.* Porro nomen actionibus personæ respondere debet. Christus idem est, quod *unctus*: quia oleo ungentur reges. Oleum autem Symbolum est clementiæ, & misericordiæ. Et ideo reges ungentur: ut discant lenes, & pii esse. Hinc Matthæus, dicendo, *qui vocatur Christus*, insinuare videtur: Deum, priusquam de Virgine nasceretur, fuisse severum, peccatores rigide punivisse; at verò natus de Maria, nomen accepit Christi, quod idem est, ac *unctus*, benignus, mitis. Alphonfus Salmeron tom. 3. tr. 9. quidam piè meditantur; ex aliquibus sanguinis guttis, è corde Mariæ erutis, Spiritus S. ministerio Christi corpus fuisse conditum. Stillæ cordis humani, præsertim cordis Virginis mitissimi, sunt præ quovis alio totius corporis sanguine, dulcissimi, suavissimi, & velut ex pietate compositæ. Et ideo, cum Filius Dei ex hoc sanguine suam formaret humanitatem, quomodo poterat non esse misericors, benignus, & compassivus; qui ex compassione, & misericordia, Mariæ Matris suæ erat compositus. S. Bonaventura in Psalterio Virg. *Polyant. Sacr. Tom. II.*

ginis, vocat eam venam misericordiæ: quippe quæ stillavit è cordis venulis purissimi sanguinis guttas, quibus formaretur Christus ad misericordiam eximie propensus. Paoletti s. g. in festo B. V. Annunt.

Sol justitiæ Deus noster in Veteri Testamento erat ut leo terribilis, rugiens, peccatores terribiliter puniens: sed in uterum Virginis intrans, factus est totus benignus, suavis, & humanus, Filius benignissimæ Matris, Matris misericordiæ. S. Antoninus p. 4. tit. 15. c. 22.

Sol in Virgine. Lem. *Temperat iras*, Picinelli.

Inimici.

TAm particeps charitatis, quam Crucis Jesu, assumpsit orationem pro eis, corde perfectò paternæ pietatis aures compulans: Pater! dimitte illis hanc noxam: quia &c. S. Amedeus hom. 5.

Gerardus Pannoniæ Præsul, Matris Virginis cultor mitificus, complura in ejus venerationem fieri constituit. In more positum habuit, quantumcunque læsus fuisset ab aliquo; si is per Christi Matrem petisset veniam, mox suffusus lacrymis veniam dedit; aut dandam, velut reus ipse, à lædente petiit. Drexelius in Salomone c. 16.

Anno 1546. Obvii sibi duo hostiliter offensi facti; quorum unus ab altero veniam offensæ petens, cum non impetraret, adversarium occidit. Ob tantam iram unius, & perditionem alterius, visa lacrymari imago B. Virginis in proximo depicta muro. Aringus in Roma Vet. & Nova. De templo S. Mariæ à fletu.

Invocatio B. Virginis pro diversis gratis.

O Intemerata! rogamus te obnixè; ut pro famulis tuis affiduè intercedas. Potes quidem reipsâ omnes salvare, ut Dei altissimi Mater, precibus maternâ autoritate pollentibus. S. Joan. Damasc. ex men. 1. Jan. ode 4.

Venio ad te, sola Virgo Mater Dei; procido coram te: rogo te; ut reveles mihi multitudinem dulcedinis Filii tui: concedas mihi, adherere Deo, & tibi; servire Filio tuo, & tibi; famulari Domino, & tibi illi, sicut Factori meo, tibi sicut Genitrici Factoris mei. S. Ildephonus I. de Virginit. Mariæ c. 12.

Delatus sum in turbinem perditionis; & ipsa me stupina scelerum immensorum perturbant. Verum tu, S. Domina! miseratione mei commota, ad portum me divinum appelle. S. Theophanes ex Men. 16. Jan. ode 6.

Laudes.

Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui, Luc. 1. Quare dicitur